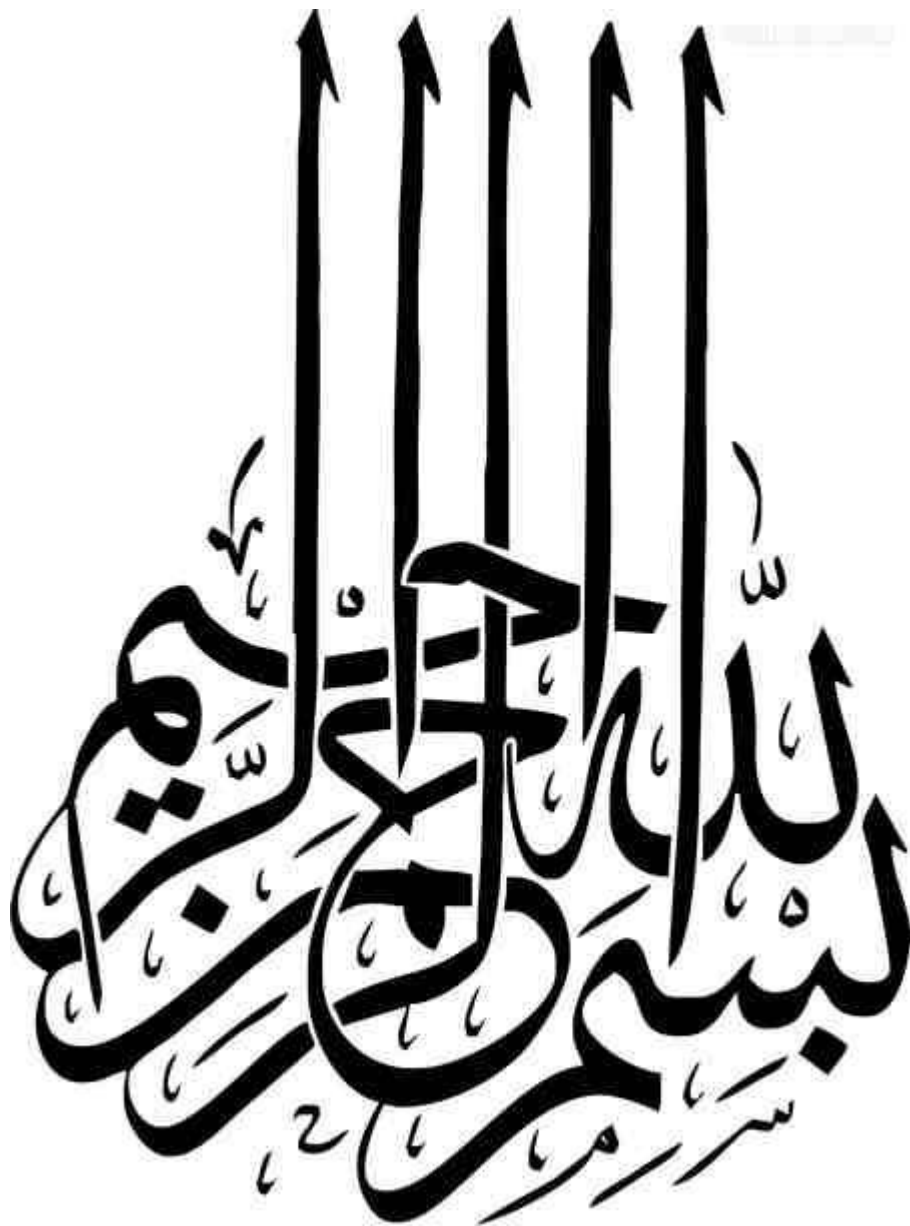

حوزه علمی خراسان

آیین‌نامه برگزاری کرسی‌های علمی ترویجی، مناظره و نقد علمی حوزه علمی خراسان

اردیبهشت ۱۴۰۱

فهرست

- فصل اول: کلیات..... ۵
- ماده ۱: تعریف..... ۵
- کرسی علمی ترویجی..... ۵
- کرسی مناظره..... ۵
- کرسی عرضه و نقد ایده‌های علمی..... ۵
- ماده ۲: اهداف و خطمشی‌ها..... ۵
- الف. اهداف..... ۵
- ب. خطمشی‌های کلی در برگزاری جلسات..... ۵
- فصل دوم: فرایند برگزاری کرسی‌های ترویجی..... ۶
- ماده ۳: ارائه درخواست و تصویب..... ۶
- ماده ۴: ساختار برگزاری..... ۶
- ماده ۵: نحوه برگزاری..... ۶
- فصل سوم: ارکان و وظایف..... ۷
- ماده ۶: کرسی عرضه و نقد دیدگاه‌های علمی..... ۷
- شروط اختصاصی عرضه و نقد دیدگاه‌های علمی..... ۷
- ماده ۷: کرسی‌های علمی مناظره..... ۷
- فصل چهارم: تعهدات و حمایت‌ها..... ۸
- ماده ۸: ثبت و مستندسازی..... ۸
- ماده ۹: حمایت دبیرخانه شورای اعطاء، از کرسی‌های ترویجی..... ۹
- ماده ۱۰: خاتمه..... ۹

باید تولید نظریه و فکر، تبدیل به ارزشی عمومی در حوزه و دانشگاه شود و در قلمروهای گوناگون عقل نظری و عملی، از نظریه‌سازان، تقدیر به عمل آید و به نوآوران، جایزه داده شود و سخنانشان شنیده شود تا دیگران نیز به خلاقیت و اجتهاد تشویق شوند. باید ایده‌ها در چهارچوب منطق و اخلاق و در جهت رشد اسلامی با یکدیگر رقابت کنند و مصاف دهند، تا جهان اسلام اعاده هویت و عزت کند و ملت ایران به رتبه‌ای جهانی که استحقاق آن را دارد، بار دیگر دست یابد.

رهبر معظم انقلاب اسلامی، حضرت امام خامنه‌ای حفظه الله ۱۶ بهمن ۱۳۸۱

فصل اول: کلیات

ماده ۱. تعریف

کرسی علمی ترویجی

آن دسته از کرسی‌های علمی مبتنی بر اخلاق و منطق در جهت بسط فرهنگ گفت‌وگو و نقد را می‌گویند که هدف آن‌ها گفتمان‌سازی فضای عقلانی در مراکز علمی و آموزشی است، با رویکرد تبادل و تضارب آرا و افکار و بدون داوری.

کرسی مناظره

به هرگونه مباحثه رودررو و روشمند و منطقی میان دو صاحب‌نظر می‌گویند که به‌گونه‌ای نقادانه دیدگاه‌ها و نظریه‌های یکدیگر را درباره موضوع خاصی به نقد می‌کشند تا در نهایت، دیدگاه برتر به‌نحو مسالمت‌آمیز برتری یابد.

کرسی عرضه و نقد ایده‌های علمی

به هرگونه تلاش نوآورانه و روشمند و منطقی می‌گویند که هدف از آن، ارزیابی و سنجش ضعف‌ها و قوت‌های هر نظریه، مکتب، بینش، جریان و... برای کمک به اصلاح و بهبود آن است.

ماده ۲. اهداف و خط‌مشی‌ها

الف. اهداف

۱. گسترش فرهنگ علمی در مؤسسه‌های علمی، اعم از حوزه‌ها و پژوهشگاه‌ها؛
۲. بسترسازی برای تمرین نظریه‌پردازی و نقد و مناظرات علمی؛
۳. ایجاد امکان ارائه نظریه‌ها و نقدها و مناظره‌ها برای آن دسته از صاحبان اندیشه که اندیشه‌هایشان نیازمند تکمیل یا توسعه یا بازآفرینی است؛
۴. گسترش فضای عقلانیت و فرهنگ تضارب آرا؛
۵. بسط نشاط علمی و اجتهادی و شجاعت نوآوری و نقد و مناظره؛
۶. توانمندسازی مؤسسه‌های علمی و حوزه‌های علمیه در برگزاری کرسی‌ها.

ب. خط‌مشی‌های کلی در برگزاری جلسات

۱. رعایت استانداردهای علمی و معتبر؛
۲. سرلوحه قرارداد سه اصل اخلاق و منطق و آزادی در نقد و نقل آرا و اشخاص و آثار؛
۳. پرهیز از ورود به نزاع‌های غیرعلمی در مباحثات؛
۴. لزوم تأیید موضوعات و صاحب‌نظران پیشنهادی، قبل از برگزاری، توسط اعضای کمیته تخصصی.

۵. رعایت الزامات اجرایی از قبیل:

- اطلاع‌رسانی کرسی‌ها از طریق اعلام عمومی توسط مجری؛
- برگزاری علنی و ایجاد امکان حضور علاقه‌مندان اعم از صاحب‌نظران و طلاب و دانشجویان؛
- بهره‌گیری از فضای مناسبی که ظرفیت میزبانی جمعی کافی از علاقه‌مندان را داشته باشد.

فصل دوم: فرایند برگزاری کرسی‌های ترویجی

ماده ۳. ارائه درخواست و تصویب

۱. درخواست برگزاری کرسی‌های ترویجی باید همراه با طرح‌نامه کرسی به صورت کتبی به کمیته نظریه‌پردازی ارائه شود.
  ۲. کمیته نظریه‌پردازی پس از دریافت درخواست، موظف به بررسی امکان برگزاری، طی حداکثر یک ماه از تاریخ ثبت درخواست است.
  ۳. در صورت تصویب کرسی پیشنهادی، کمیته موظف به برگزاری کرسی حداکثر تا مدت سه ماه پس از تصویب طرح‌نامه پیشنهادی است.
- تبصره: در صورت تصویب‌نشدن طرح‌نامه پیشنهادی، کمیته موظف است علت پذیرفته‌نشدن را با دلایل علمی به پیشنهاددهنده ارائه دهد.

ماده ۴. ساختار برگزاری

۱. ساختار کرسی ترویجی عبارت است از:
  - الف. صاحب کرسی؛
  - ب. دو نفر ناقد؛
  - ج. مدیر برگزاری.
۲. کرسی ترویجی فاقد داوری است.
۳. صاحب کرسی، موظف است افزون بر پاسخ‌گویی به انتقادات ناقدان، به پرسش‌های حاضران پاسخ دهد.
۴. مدیر، موظف به مدیریت پرسش‌وپاسخ حاضران از صاحب کرسی است.

ماده ۵. نحوه برگزاری

۱. تنظیم برنامه برگزاری کرسی‌های ترویجی به‌عهده مرکز برگزارکننده است.
۲. برگزاری کرسی‌های ترویجی باید در داخل حوزه و مدارس علمیه اعلام عمومی شود.
۳. برگزاری کرسی‌های ترویجی، علنی است و شرکت علاقه‌مندان در آن آزاد خواهد بود.

۴. برگزاری کرسی‌های ترویجی باید در مکانی باشد که امکان میزبانی از علاقه‌مندان در آن وجود داشته باشد.

فصل سوم: ارکان و وظایف

ماده ۶. کرسی عرضه و نقد دیدگاه‌های علمی

کرسی عرضه و نقد دیدگاه‌های علمی سه رکن دارد:

۱. صاحب کرسی؛

۲. حداقل یک ناقد؛

۳. مدیر جلسه.

شروط اختصاصی عرضه و نقد دیدگاه‌های علمی

۱. افراد صاحب‌نظر و مؤسسات علمی باید موضوع خاصی را که در زمینه‌های اجتماعی، علمی، سیاسی، فرهنگی و... برای آنان بااهمیت است، پیشنهاد دهند تا صاحب‌نظران و متخصصان مرتبط درباره آن مناظره کنند.

۲. مراکز یا افراد متقاضی باید افراد مدنظر برای مناظره را با رعایت دو اصل زیر پیشنهاد کنند:

الف. هم‌ترازی طرفین؛

ب. تخصص در موضوع.

۳. مراکز آموزشی، افراد صاحب‌نظر یا مؤسسات علمی و اجرایی، باید موضوعاتی را که در خصوص طرح آن به جمع‌بندی لازم رسیده‌اند، برای گذاشتن در معرض بررسی و نقد و... پیشنهاد کنند.

۴. ارائه‌دهنده باید اثری مکتوب از دیدگاه علمی خود را قبل از جلسه برای ناقد یا ناقدان ارسال کند.

۵. نظر ارائه‌دهنده موضوع در جلسه را ناقدان و حاضران، نقد کرده، درباره آن سؤال می‌کنند.

تبصره: کرسی‌های عرضه و نقد دیدگاه‌های علمی که مقدمه کرسی‌های تخصصی مربوط است، به سه ناقد یا سه فرم ارزیابی ناقدان نیاز دارد.

ماده ۷. کرسی‌های علمی مناظره

کرسی مناظره علمی دو رکن دارد:

۱. دو صاحب‌نظر.

۲. مدیر جلسه.

الف. شروط اختصاصی کرسی مناظره

۱. افراد صاحب‌نظر یا مؤسسات علمی باید موضوعاتی را که در زمینه‌های اجتماعی، علمی، فرهنگی و... برای آنان بااهمیت است، به صورت مکتوب پیشنهاد دهند تا صاحب‌نظران و متخصصان مرتبط درباره آن‌ها مناظره عالمانه کنند.

۲. شایسته است افراد مدنظر برای مناظره، با رعایت دو اصل زیر پیشنهاد شوند:

- هم‌ترازی دو طرف؛

- تخصص در موضوع.

ب. فرایند برگزاری کرسی مناظره علمی

۱. قرائت کلام‌الله مجید؛

۲. عرض خیرمقدم، اعلام برنامه و زمان‌بندی مباحث؛

۳. دعوت از دو طرف مناظره برای قرارگرفتن در جایگاه؛

۴. شروع مناظره؛

۵. طرح سؤالات حاضران از دو طرف مناظره؛

۶. پاسخ‌گویی به سؤالات توسط مناظره‌کنندگان؛

۷. اعلام خاتمه جلسه توسط مدیر.

ج. فرایند برگزاری کرسی عرضه و نقد دیدگاه‌های علمی

۱. قرائت کلام‌الله مجید؛

۲. عرض خیرمقدم، اعلام برنامه و زمان‌بندی مباحث؛

۳. دعوت از سخنران و نیز ناقدان برای قرارگرفتن در جایگاه و شروع جلسه؛

۴. ارائه سخنرانی توسط ارائه‌دهنده طرح؛

۵. نقد ناقد یا ناقدان؛

۶. پاسخ به نقدها؛

۷. نقدهای حاضران؛

۸. پاسخ به نقدهای حاضران؛

۹. اعلام خاتمه کرسی توسط مدیر جلسه.

فصل چهارم: تعهدها و حمایت‌ها

ماده ۸. ثبت و مستندسازی

۱. مجری موظف به ثبت جریان کرسی و ارائه گزارش کرسی طبق اسناد درخواستی است.
۲. مجری موظف است اثر مکتوب کرسی عرضه و نقد ایده علمی را به دبیرخانه شورای اعطای مجوزها ارائه دهد.
۳. مجری موظف است صوت یا فیلم جلسه را با کیفیت عالی به دبیرخانه ارائه دهد.
۴. تبلیغات محیطی باید قبل از برگزاری کرسی به صورت پوستر و در زمان برگزاری کرسی به صورت بنر نوشته، برای گفتمان‌سازی و ترویج فضای نقد و تضارب آراء، صورت پذیرد. استفاده از آرم و نشانی وبگاه شورای اعطای مجوزها نیز لازم است.
۵. باید پوشش خبری مناسب کرسی در فضای مجازی و وبگاه‌های خبری و خبرگزاری‌ها صورت گیرد.
۶. رسید حق‌الزحمه استادان باید دریافت شود.

ماده ۹. حمایت دبیرخانه شورای اعطای کرسی‌های ترویجی

۱. حمایت حقوقی:

ارائه گواهی کرسی ترویجی مربوط، به صاحب‌نظران، پس از طی مراحل اداری و تأیید مستندات.

۲. حمایت ترویجی:

الف. انتشار محتوای جلسه در قالب کتابچه و...؛

ب. تدوین فیلم کرسی.

۳. حمایت مادی:

حمایت‌های لازم، هر ساله بر اساس بودجه معاونت پژوهش.

ماده ۱۰.

این آیین‌نامه در ۴ فصل، ۱۰ ماده و ۲ تبصره در تاریخ ۳۱ اردیبهشت ۱۴۰۱ به تصویب شورای اعطای مجوزهای علمی حوزه علمیه خراسان رسید.